

KRESŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY

VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠEŠTNÁŠŤ STRANÁCH.

Predplatná cena : Na celý rok ... 4 koruny — hal. Na pol roka ... 2 " — " Na štvrt roka ... 1 " — " <i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i>		Zodpovedný redaktor : Dr. ALEXANDER ERNSZT, páp. komorník. Majiteľ a vydavateľ : JÁN MOLNÁR.	Redakcia a vydavateľstvo : Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 97. szám. sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novín ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify. Rukopisy sa nazpak nedávajú.
---	--	--	---

Dokázané sú všetky mungovské huncútstva.

Šeštnásť millionov v kasse na pálenku.

Lukács skutočne prevádzal panamy.

V pokračovaní hlavného pojednávania trestnej pravoty Lukács-Désyho, štyria svedkovia vyznali pod prisahou, že ústav «Magyar Bank» 4 milliony 800 tisíc korún do mungovskej kassy platil na voľby a že mungovská vláda tomu podplácajúcemu ústavu, pri výhodných podmienkach zabezpečila rôzne štátne smluvy.

V chytrosti nevieme, či nad týmto prisahou potvrdeným svedectvom, máme ša rmútiť alebo radovať.

Rmútime sa nad tým, bo je dokázané, že ministerpredseda Uhorska oškodil štátnu pokladnicu, že skutočne prevádzal panamy, že poriadne masťali hlavných štátnych úradníkov, že násilenstva páchajúcu väčšinu parlamentu, mungovskú totiž čriedu, sohnali za *ukradené* peniaze, že z tých upizdnutých millionov za soľ, judášsku mzdu dostali nielen tí voličia, ktorí pri voľbe ako hoväda predali sa mungom, lež hodne ušlo sa aj do vačkov jednotlivých mungovských pohlavárov.

Radujme sa spolu, že konečne z obličaje mungov ztrhnutá je larva a včul už každý slobodne vidieť môže, že títo potmelúski, vydržiavaní agenti krádeže, prečo s opovržením seba samých vo všetkom nasledovali Lukácsa a Tiszu.

Robili to, bo boli podplateni. Mungovská strana teda, krajinských vyslancov opozície nie z vlastenectva, lež jedine z tej príčiny vyhadzovala zo snemovne, aby ich huncútstva, klamstva a šalbiarstva vykričať nemohli.

Pri hlavnom pojednávaní nedopodratne a pod prisahou bolo dokázané, že peňažný ústav «Magyar Bank» za obnovenie smlúv o soli, pomarančoch atď., milliony platil mungovskej vláde. Mungovia posial tým balamútili svet, že ústav «Magyar Bank», nie za smluvy, lež z politického oduševnenia, z nenávisťi proti koalícii, v prvom rade ale z lásky ku Khuenovi-Lukácsovi a Tiszovi, do mungovskej volebnej kassy poslal tie milliony. Pri hlavnom pojednávaní svedkovia, každú pochybnosť vytvárajúcim spôsobom, o tom zložili svedectvo, že ústav «Magyar Bank» tie milliony dal jedine za obnovenie výhodných smlúv so štátom a bez toho nebol by dal ani haliera. Z výpovedí svedkov aj to vysvitlo, že spomenuté milliony prevzali a o tom uznania vystavili štátni úradníci, milliony za soľ a pomaranče dostaly sa teda najprv do rúk štátnych medzitok, tí vystavili kvitancie o tom, že ich prijali a až potom odovzdali ich mungovskej kasse na pálenku.

Alexander Jeszenszky štátny sekretár ministerpredsedníctva priznal sa, že on sbiera a spravuje mungovské peniaze ku voľbe a sbladenutý musel strpeť, keď mu obranca Vázsonyi na oči vyhodil, s akým pochopom o statočnosti prevádzat' môže jeho známe kúsky, ako z daňových peňazí platený úradník.

Dokázané bolo ďalej, že štátu ukradené a ústavu «Magyar Bank» vynútené peniaze nie

všetky dostaly sa do mungovskej kassy na pálenku, lež čiastočne vandrovaly aj do privátnych vačkov. Tak na príklad dvaja páni dostali z nich 240 tisíc korún. Jedon z tých pánov menuje sa Ludvik Horánszky. Tento z ukradených peňazí dostal 120 tisíc korún. Bol on členom výkonného výboru mungovskej strany a ako taký spravoval mungovskú kassu a do okresov posielal peniaze na dušekupectvo a na pálenku. Kto je ten druhý pán, ktorý z tých ukradených peňazí tiež dostal 120 tisíc korún, zaiste dokáže sa pozdej.

V hlavnom pojednávaní aj to bolo dokázané, že nielen Lukácsové ministerium prevádzalo také huncutstva. Gróf Imrich Károlyi a Pavel Sándor pod prisahou o tom svedčili, že Lukács priznal sa pred nimi, že najviac tých peňažných položiek on sám prevzal, o jednom millione korún ale nevedel dať vysvetlenia a povedal, aby šli do ministerstva obchodu, tam vraj snáď vedia o tej veci. Jedným slovom, mýlka by bolo myslieť, že len sám Lukács kradol a machloval. Aj iní ministri robili také špinavé gšefty, ba s úľubou prevádzala ich i celá mungovská vláda a vedeli o tom aj pohlavári, mungovskí vodcovia celej vládnej strany.

Povážme len, na ak hroznú hmotnú a mravnú škodu musí to byť celej krajiny, keď zo svedectva pod prisahou složeného celé cudzozemsko dozvie sa o tom, že u nás jedon veľký peňažný ústav, dvadsať procentov svojho základného kapitálu a dva razy toľko ako dáva dividendy, prinútený bol odnášať do stredišťa štátneho podplácajúceho úradu, bo by ináč nebol dostal obnovenie smlúv, o ktoré sa uchádzal. I pred celým svetom nakoľko musia podkopať kredit Uhorska, tie dokumentami potvrdené svedectvá, že milliony, ktoré prijali a o čom kvitancie vystavili štátni úradníci, miesto do štátnej pokladnice, dostaly sa do kassy mungovskej strany.

Ladislav Lukács nemal toľko mravnej a fyzickej sily, aby na vlastné uši slyšal tie hrozné veci, ktoré početní svedkovia pod prisahou proti nemu svedčili, preto aj nedostavil sa ku hlavnému pojednávaniu. Nie ale že sa sám ta nedostavil, lež štátneho sekretára Jeszenszkyho a hlavného správca pomocného úradu Adolfa Kazára, neoslobodil zpod povinnosti zadržania úrad-

ného tajomstva, následkom čoho tí nemohli slobodne svedčiť. Jedine hlavný správca Paduch svedčil slobodne a proti Lukácsovi povedal tú maličkosť, že z tých ukradených millionov, 200 tisíc korún odovzdal barónovi Ivanovi Skerleczovi, tajomníkovi ministerpredsedníctva. Na Lukácsovi je včul rad, aby sa osvedčil, čo sa stalo s tými dvestotísic korunami? Keď ich dostal, kde ich dal?

Tým viacej je povinný, aby sa o tom osvedčil, bo v parlamente celkom protivné tvrdil tomu, čo **pod prisahou** svedčili Károlyi, Vajda, Ullmann a Pavel Sándor.

V snemovom zasadnutí 25. februára b. r. v záležitosti smlúv s ústavom «Magyar Bank» ministerpredsedu Lukácsa interpelloval mungovský vyslanec Julius Pekár. Na túto interpelláciu minsterpredseda Lukács hneď odpovedal nasledovne:

«Ani ja, lež ani mne podriadení úradníci nikdy, nie štyri milliony, lež ani štyri krajciare nelifrovali sme do kassy strany. Vyzývam aj úradníkov finančného ministerstva a správy právnych záležitostí, ktorí súčasťnili sa v pojednávaniach otázočných smlúv, aby složili svedectvo, že *pri tom pre kassu strany ani jedon jedinký halier nebol vyjednaný.*

Myslím, že páni grófi (cielil na spoločné osvedčenie, ktoré vtedy uverejnili Apponyi, Andrássov a Aladár Zichy) prišli by do veľkých rozpakov, keby museli predložiť kvitancie».

Nuž či ministerpredseda smie takto poličkovať pravdu?

Tie kvitancie o peniazoch, ktoré dali do mungovskej kassy, pred sudcami o statočnosti sám Lukács uznal za pravdivé, v parlamente však opovážil sa povedať, že také kvitancie ani nejestvujú. Není to cigáňstvo?

O tomto však nepokračujeme ďalej a na krátko pýtame sa len toľko, či politik, ktorý takto gazduje s krajinskými peniazmi a pred celým svetom takto prekrúca pravdu i ďalej môže byť ministerpredsedom Uhorska?

Všetci statoční ľudia sú toho náhľadu, že človek, ktorý toľko masla má na hlave, nemôže byť ministerpredsedom; po celej krajine panuje tá mienka, že **čím skôr rozprášiť treba celú**

mungovskú bandu. Nové volby treba vypísať, nech nad mungovskými zločinami príležitosť má súdiť sám ľud.

Z tejto smutnej príležitosti neideme karhať tých občanov voličov, ktorí v obeť padli duševnosti mungov a len to im privolávame, hľa, za aké ukradené peniaze predali ste dušu a telo, jedli a pili ste zadarmo! Nemožno si predstaviť že by statočný slovenský občan v budúcnosti predal sa mungom. **Spolu ale na slávu privolávame všetkým, ktorí nepodľahli judášskym halierom z ukradených millionov a pri posledných voľbách držali sa ako sa svedčí na statočných ľuď.**

Po týchto trpkých skúsenostiach proti mungom nech tým pevnej sdrúžia sa všetci statoční občania. **Nech na veky zpusťnú mungovski dráči ľudu, zbojníci štátnej pokladnice, panamisti so soľou, pomarančovi šviháci a nech svitne doba slobodného práva.**

Lukács na pramieri!

16 millionov v mungovskej kasse. — Pod prisahou zložené svedectvá predvolaných svedkov.

Hlavné pojednávajúce Lukácsovej pravoty proti Désymu, ako sme v minulom čísle udali, začalo sa 27. mája. Vilhelm Vázsonyi obranca Désyho, počiatkom hlavného pojednávajúceho po vybavených formalitách predniesol dôkazy, na základe ktorých Désy tvrdil, že **Lukács je panamista.**

Dľa mienky obrancu je to nemožnosť a doprosta bájka, že ústav Magyar Bank mungovskej volebnej kasse z puhej bezzistnej lásky dal 4 milliony 800 tisíc korún. Mungovská vláda pred voľbami viaceré smluvy obnovila a uzavrela s ústavom Magyar Bank a za osob, ktorý tento ústav má z obnovených smlúv, do mungovskej kassy dal štyri milliony 800 tisíc korún.

Lukácsové šafárenie s krajinskými peniazmi označuje ďalej, že **pri smluve o dovážaní juž nozemských plodín ärár o 925.000 korún viac platil ako žiadal ústav Magyar Bank.**

Každý statočný človek ale zhrozil sa musí nad tým, keď pováži, že Ladislav Lukács jeho dom, ktorý mal v Zalátne a ktorý pred 30

rokami kúpil za 150 zlatých, štátu predal za 90 tisíc korún. Takéto gšefty prevádzal Lukács, ako to dokázal obranca Désyho. Neni to panama?

Désyho obranca však i to chcel dokázať, že okrem ústavu Magyar Bank ešte aj iné účastníarske spoločnosti, banky a podniky, ktoré smluvy majú so štátom, s povedomím a pričinením sa Lukácsa, do mungovskej volebnej kassy musely platiť asi 16 millionov korún. Dokázanie tejto skutočnosti súd síce nedovolil, každý nepredpojatý človek ale presvedčený je o tom, že spomenuté ústavy, banky a podniky skutočne 16 millionov musely platiť do kassy národnej práce, bo ináč mungovská vláda nebola by obnovila alebo uzavrela smluvy.

Súd nariadil dokázanie udajov, ktoré predniesol Désyho obranca a v prvý deň pojednávajúceho hneď popoludní začali so svedkami o predaji Lukáčsovoho zalatňanského domu. Predvolaní svedkovia ich výpovedami vzbudili všestrannú veselosť. Bola to opravde komedia, akou chceli dokázať, že dom, ktorý pred 30 rokami kúpil za 150 zlatých, včul štátu nepredal draho za 90 tisíc korún. Nad smiešnymi dôkazmi týchto svedkov veľmi kyslú tvár robili sudcovia, zaiste cítili, že následkom takých gšeftov čoskoro odzvoní celému mungovskému systému. Za tým nasledovali

Sviňstvá ústavu Magyar Bank.

Imrich Vajda, bývalý pokladník ústavu Magyar Bank, na žiadosť štátneho fiškalátu predvolaný bol ako svedok obžaloby a stal sa korunovým svedkom obrany. O Pavlovi Elek, bývalom správcovi ústavu Magyar Bank pod prisahou svedčil, že lhal a ústav oškodil o státisíce.

Pavel Elek priznal sa pred ním, že do kassy národnej práce platil: *za soľ tri milliony, za fumanskú smluvu jeden million a za smluvu zahraničného obchodníctva päťstotisíc korún.* Takéto zdieračstva páchala mungovská vláda na ústave Magyar Bank.

Pavla Eleka sudcovia statočnosti.

Z ústavu Magyar Bank, výšudané peniaze do mungovskej kassy odnášal sám Pavel Elek. V správe Banky ale našli sa viacerí, ktorí znajúc žida Eleka, nechceli veriť, že on tie peniaze

statočne odovzdal mungovskej kasse. Elek následkom toho mal mnohé nepríjemnosti a aby mal pokoj, žiadal proti sebe vyšetrovanie a vyslanie súdu statočnosti.

Gróf Imrich **Károlyi** ako predseda tohoto súdu povedal, že Pavel Elek z čiastky kvitanciami, z čiastky osvedčením ministerstva obchodu dokázal, že mungovskej kasse skutočne odovzdal štyri a pol milióna korún.

Gróf Imrich **Károlyi** medzi iným videl kvitanciu, ktorú o prijatí 2 miliónov 825 tisíc korún vystavil správca pomocného úradu ministerpredsedníctva menom Kazár.

— Čo povedal Elek, ku akým cieľom platil

Juansikai, präsident čínskej republiky.

tieto summy — pýtal sa predseda súdu Baloghy.

— Na základe s Lukácsom vopred ustáleného dohodnutia, že ináč pri uzavretí istých smlúv k prospechu ústavu Magyar Bank vzniknú prekážky.

— Na čo ale platil tie peniaze?

— **Do volebnej kassy mungovskej strany.**

— Z čieho naloženia?

— *Následkom vopred ustáleného dohodnutia s Ladislavom Lukácsom.*

Gróf Imrich **Károlyi** aj na to sa rozpamätal, že videl i druhú väčšej summy kvitanciu, ktorú tiež podpísal Paduch, náčelník pomocného úradu

ministerpredsedníctva. Za tým osvedčili sa i v ministerstve obchodu, že Pavel Elek aj ostatné obnosy odovzdal na patričnom mieste.

Pavel *Sándor* a Adolf *Ullmann* svedčili v podobnom smysle. Pamätujú sa, že Pavel Elek složil pred nimi počty o obnose 4 miliónov a 700 tisíc korún. Ladislav Lukács zas osvedčil sa pred nimi, že táto summa, vynímajúc snád jedného milióna, skutočne prišla k ustálenému cieľu dľa vopred uzavretého dohodnutia. Pofažne jedného milióna povedal Lukács, *aby sa pýtali v ministerstve obchodu, tam zaiste budú o tom vedieť.*

Gróf Imrich **Károlyi** a Pavel **Sándor** ešte i o tom svedčili, že im Pavel Elek povedal:

— **Idte k Lukáčsovi, ten vie o všetkom.**

Gróf Julius *Andrássy*, ktorého Pavel Elek svojim časom prosil, aby prijal predsedníctvo súdu k dokázaniu jeho statočnosti, svedčil, že Pavel Elek opakoval pred nim, že Lukács o všetkom vie a že žiada od neho, aby ho ospravedlnil a veľmi sa čuduje, že to posial neurobil.

Obrancove otázky ku svedkom.

Pofažne 200—240 tisíc korún, o ktorých nejestvujú kvitanci, Pavel Elek nedal vysvetlenia. Nepovedal komu ich odovzdal?

Gróf Imrich **Károlyi**: Bola to väčšia summa ako 200 tisíc. Táto summa ešte i vtedy ostala bez vysvetlenia, keď sme zakončievali vyšetrovanie. Pavel Elek konečne dal o nej vysvetlenie v súvislosti s menami jedného alebo dvoch pánov.

Vázsonyi: A kto boli tí páni?

— Jedon bol Ludvík *Horánsky*.

— Koľko dostal Horánszky?

— Myslím 120 tisíc korún.

— Ludvík Horánszky bol členom výkonného výboru národnej pracovnej strany?

— Áno.

(Ten druhý pán udajne je Lukáčsov blízky pôkrevný.)

Dôverné sklady peňazí.

U Padúcha bolo 500 tisíc korún.

Jozef Paduch hlavný správca finančného ministerstva, ktorého oslobodili od držania úradného tajemstva, vyslyšený bol ako nasledujúci svedok.

Predseda: Vy ste k prospechu ústavu Magyar Bank odovzdal kvitanciu o značnom obnose, bolo to myslím päťstotisíc korún.

— Áno v lete roku 1910. dostal som tento obnos ako dôverný sklad.

Predseda: Mal ste právo ku prijatiu takých dôverných skladov?

— V páde rozkazu áno. **Pán financminister povedal, aby som tie peniaze odobral.**

— Kto bol vtedy financminister?

— **Ladislav Lukács.**

— Nepovedal vám, k akému cieľu majú byť tie peniaze?

— Nie.

— Prijatie tých peňazí stalo sa na úradnú kvitanciu?

— *Na listový papier som napísal, že som ten obnos prijal.*

— Tento obnos spravoval ste v sklade

— Vo Wertheimkasse ležal prečítaný. Jednu čiastku vyplátili sme zpiatky v jasoni alebo keď sa dobre pamätám v zime tohože roku. Pofažne toho nemám poznačenia.

Predseda: *O takej veľkej summe predsa snád robíte poznačenia, bo je to povinnosťou i ku sebe samému.*

— Ja som ničeho nepoznačil. 300 tisíc korún v jednom obnose zaplatili sme zpiatky, pofažne ostatných 200 tisíc korún Pavel Elek na kvitanciu napísal ceruzou, že o tom složené budú počty.

Kállay, votant sudca: Kde je tých 200 tisíc korún?

Svedok: Poslal som ich ministerpredsedníctvu.

Predseda: *Na kvitanciu?*

— Nie.

Predseda: Teda u vás tak vandrujú peniaze?

Vázsonyi: Komu ste ich odovzdal?

— **Barónovi Ivanovi Skerlecz.**

Vázsonyi: Nachodia sa u vás aj iné dôverné sklady?

— *Stáva sa.*

Svedok složil prísahu na jeho výpovede.

Štátny sekretár ministerpredsedníctva Alexander Jesensky, ktorý viedol mungovské voľby a hlavný správca ministerpredsedníctva Adolf Kazár ktorý od ústavu Magyar Bank peniaze odnášal

Hieny na bojišti.

do mungovskej kassy, nesmeli svedčiť bo im to ministerpredseda Lukács zakázal s tým odôvodnením že vedia také veci, ktorých odhalenie na škodu by bolo verejnosti.

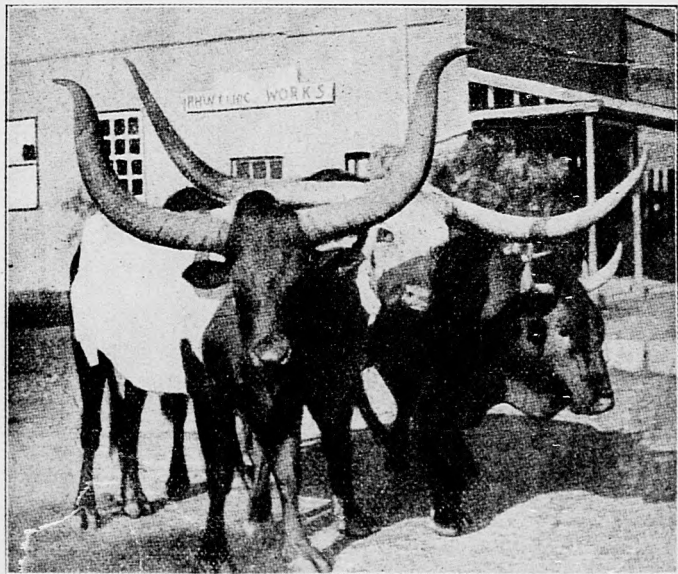
Franc Székely hlavný správca ústavu Magyar Bank svedčil nasledovne:

Predseda: Videl ste osvietený pane kvitanciu, ktorú vystavil Paduch?

— Áno, videl som na nej aj poznámku, že zpiatky zaplatili 300 tisíc korún.

— Videl ste aj iné kvitancie?

— Áno, videl som ešte jednu o 3 miliónoch a tú podpísal Adolf Kazár.

Najväčšie rohy sveta. Na mafekinsky jarmok v krajine Búrov dohnali voly, ktorých rohy rozsiahle boli na 2 metry 75 centimetrov.

Ako svedčili páni štátni sekretári?

Jozef Štetina bankár, štátny sekretár ministerstva obchodu, správca ústavu Magyar Bank; Iván Ottlyk. štátny sekretár ministerstva orby, zároveň správca ústavu Magyar Bank a bankár Ludvik Mándy, ministerský radca na odpočinku a správca ústavu Magyar Bank, ich pod prisahou složenými svedectvami potvrdili, že ústav Magyar Bank, za rôzne smluvy, s povedomím ministerpredsedu Lukácsa platil veľké obnosy do volebnej kassy pracovnej strany.

Tisza ako dobrovolný svedok.

Za svedka dobrovolne oznámil sa aj gróf Štefan Tisza a do siene hlavného pojednávania prišiel s dvoma detektívmi. Po odbavení predbežných otázok pýtal sa ho

Predseda: Je to pravda, že vaša excellencia ako predseda snemovne nedovolil, aby Désy v krajinskom sneme predniesol súrnu interpeláciu?

— To je pravda! To ale není pravda, že som mu vôbec nechcel dovoliť, aby interpelloval. Čo Désy tvrdí, není pravda.

Désy: Nikdy som nezvykol nepravdu hovoriť.

Vázsonyi: Prišiel sem, aby inzultoval Zoltána Désyho.

Tisza nebol pripustený ku prisaha a zahaňbený odstúpil, garnirovaný jeho detektívmi.

Svedectvo tajomníka pracovnej strany.

Béla Reiner, tajomník pracovnej strany na predložené otázky odpovedal nasledovne:

Predseda: Povedzte mi, bol ste vy členom volebného výboru pracovnej strany?

— Nie!

— Teda čo ste bol?

— Bol som tajomníkom.

— Je to pravda, že do volebnej kassy prichádzalo mnoho peňazí?

— Áno. Ja som viedol kassu.

— Bolo toho mnoho?

— Nuž prosím, dosť mnoho.

— Predsa, koľko toho bolo?

— Asi tri milliony.

Svedok konečne složil prisahu na jeho výpovede.

Ako svedčil gróf Ján Zichy.

Bývalý minister kultu a výučby gróf Ján Zichy z Viedne dostal dovolenie, že pred súdom slobodne môže svedčiť a na predložené otázky odpovedal nasledovne:

Predseda: Ráčite sa rozpamätať, že pán ministerpredseda Lukács pri položke istých 500 tisíc korún, to povedal, že ten obnos určený je k istým politickým cieľom?

Svedok: Tomu není zcela tak. S pánom ministerpredsedom shováral som sa pred jeho rečou, ktorú v snemovni povedal 24. februára. Z tej príležitosti žiadal som od neho vysvetlenie o tejto záležitosti. On na to povedal, že on medzi smluvou o soli a medzi všestranne spomínaným obnosom 4,800.000 korún nenachádza žiadnej súvislosti a vie len o tom, že Pavel Elek tým cieľom, aby bol vymenovaný za magnáta, zaplatil 500 tisíc korún, ktoré peniaze, pokiaľ to vymenovanie vystalo, boly mu vrátené. Pán ministerpredseda ale zcela v inom smysle vyslovil sa v jeho reči 24. februára, preto pýtal som sa ho, ako sa to s tým srovnáva, čo mi prvej bol povedal. Na to mi odpovedal, že som ho zle rozumel, bo že on vraj nepovedal, že Pavel Elek za magnátstvo platil 500 tisíc korún, lež len že si žiadal, aby bol vymenovaný za magnáta.

Vázsonyi: Prosím vašu excellenciu rozhodne sa vysloviť, to povedal pán ministerpredseda, že Pavel Elek za vymenovanie do stavu magnátov popredku deponoval 500 tisíc korún?

— Skutočne to povedal, pozitívne pamätám sa na to.

S týmto zakľúčený bol výsluh svedkov, zástupca kráľovského fiškalátu opakovane obžalobu proti Désymu, po čom obranca obžalovaného Vilhelm Vázsonyi v reči cez štyri hodiny trvajúcej, rozumoval pod prisahou složené vypovede všetkých svedkov a konštatoval, že väčšinu mungovskej strany vyvolili z ukradených 4,800.000 korún, že Lukács skutočne prevádzal panamy a že odsúdenie Désyho bolo by len oslavovanie hnusnej panamy.

Krešťanský svetový názor je blahonosný bez výmienky pre každého.

Dvetisíc katolíckych mužských na milostnom mieste Mária-Bessenyő.

Katolícka ľudová Jednota a kresťanská ľudová strana, ako po všetkých stranách krajiny tak aj v hlavnom meste rozširujú kresťanské zásady, všetky vrstvy obyvateľstva povzbudzujú k osvedčenému katolíckemu životu. Znakom tohoto úspešného účinkovania je veľkolepá mariánska púť, ktorú 25. mája na milostné miesto Mária-Bessenyő usporiadali katolícki mužskí hlavného mesta.

Pútnici v Jozefovskej ulici.

K bešeňovskému kostolu pospiechajúci pútnici na gödöllővskej ceste.

Zostúpenie z vlaku.

XII. púť budapeštianskych mužských na milostnom mieste Mária Besenyő. Na dvore kapuciskeho kláštora rečnil krajinský vyslanec Karol Huszár.

Drahé vlastenectvo.

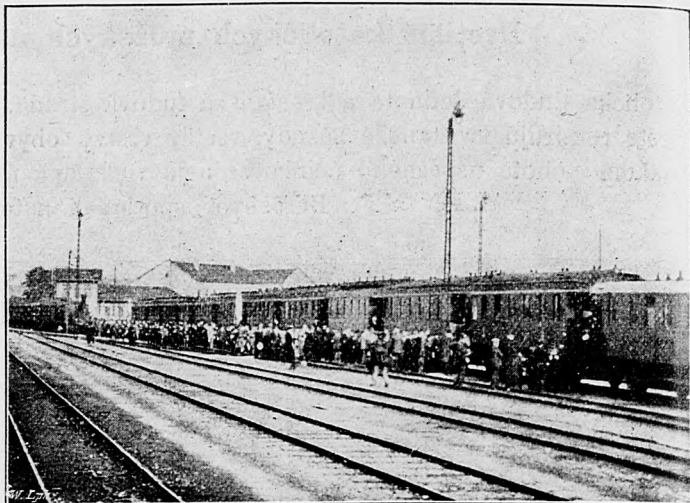
Mungo ako prostredník obchodu.

Kto vie ako žijú mnohí mungovski poslanci v Budapešti, istotne sa čuduje, odkiaľ to stačí tým pánom. Sú mungovia, ktorí majú toľko dlžôb, že im veritelia aj poslanceký plat eksekvujú, pri tom všetkom ale tak žijú, ako hoc-ktorý židovský millionár z leopoldovho námestia. Zabávajú sa, chodia z kaviarne do kaviarne, hrajú sa v karty. Vidíš ich na koňských dostihoch. Pijú šampaňské, vozia sa po automobile, slovom neodoprú si žiaden požitok. A bárs nie sú ani gazdovia, ani priemyselníci, ani obchodníci, predsa zarobia ohromné peniaze a ešte viac strovia. Odkiaľ to stačí tým pánom?

My na vidieku ani pochopu nemáme o tom, že ako môžu istí mungovia bez namáhavej práce nashrňať toľké peniaze? Kto však z blízka zná tých pánov, ani za mak sa nečuduje nad tým, čo je nám vidiečanom nepochopiteľné, lež povie jednoducho: ľahko je tomu, vychodil si u vlády masťný úrad. Vyprostredkoval taký a

Viahnutie pútnikov do kostola milostného miesta Mariabesnyő.

Pútnici sedajú na vlak.

taký obchod, obdržal za to, hojnú oročku. — Áno z oročiek žijú istí mungovia. Ablegátstvo upotrebia k tomu, že u vlády vychodia také veci, za ktoré im patričné stránky dobre zaplatia.

Voľakto chce právo obdržať lekárne otvorí. Najde si mungovského poslanca, ktorý mu to vykoná. Mungo vyjedná si oročku (províziu) a chodí za ministrom, zakiaľ mu nesplní jeho žiadosť. K vóli slabším, aby pochopili veci, spomínam len jeden príklad. A takých príkladov máme veľmi mnoho. Kolkí ľudia hladajú úrady? Kolkí chcú železnice stavať? Kolkí chcú so štátom spraviť dáky obchod? K tomuto zapotreby je protekcia. A kto je najlepší prostredník? Kto iný ako mungovský poslanec. Jemu k vóli všetko vykonajú páni ministri. Lenže prostredník nepracuje zdarma. Za províziu hľadá protekciu. A tá provízia robí neraz tisíce, ba stotisíce. Hľa jeden príklad.

Istý gróf Henrik Witzleben-Aldäbern vo Várpalote mal pozemok. Bolo ho 9150 katastrálnych jochov. Pozemok ten gróf Witzleben ponúkol bol nášmu ministrovi orby za tri milióny dvestokrátisíc korún na parcelačné ciele. Minister však nekúpil ten pozemok, vymlúvajúc sa, že vláda nemá peniaze na tak drahú kúpu. (Tá kúpa síce nebola drahá.) Gróf inde hľadal kupcov, i našiel ich v osobe Samuela Beligradianu a Mosku. Títo dvaja rumunskí špekulanti, tento veľký pozemok náležite vedeli nasoliť uhorskému štátu, aby na ňom dobre zarobili. Im totiž málo donášal. Vzali ho do prenajmu dvaja židáci: Ignác a Pavel Grün, za

Pútnický križ katolíckych roľníkov v Tirolsku.

50.000 korún, čo robí práv jedno procento kúpnej ceny. A ío je veru planý majetok, ktorý len tolko úrokov donáša.

Bratia Beligradianu rozhliadli sa po mungovskom tábore, koho vyvolíť za prostredníka. A volba padla na poslanca Petra Ertseyho. Preto naň padla ich volba, bo je prým miláčkom Štefana Tiszu. Ertsey nielen že pochádza z Bihar, hniezda to Tiszov, lež ako známo, on bol chytil revolver na poslanca Kovácsa, keď strielal na Tiszu.

Honvédske minister práve v tom čase hľadal väčšiu rozsiahlosť pre vojenské cvičisko. Dozvedeli sa o tom bratia Beligradianu a Peter Ertseyho vyslali k ministrovi Hazaymu, aby kúpil ich várpalotský pozemok. Ertsey tú kúpu veľmi šťastlivo previedol. Vyjednal si pre seba blízo polmilliona korún provízie a pozemok za päť millionov štyristopäťdesiat tisíc korún predal áraru. Honvédske minister teda o dva milliony dvestopäťdesiat tisíc korún viac platil za ten istý pozemok, za ktorý minister hospodárstva málo čo predtým, nechcel dať tri milliony. On mohol jútro kúpiť za 115—121 korún, kdežto honvédske minister za katastrálny joch dal 600 korún.

Zajímavé je, že predávatelia toho pozemku len 2,490.000 korún dostali od vlády v dvoch zpláckach, tri milliony zmizly. Erár znovu ich musí zaplatiť. Kde sa podely tie peniaze, to nikto nechce vedieť. Tajemstvo to iba tí by vedeli objasniť, ktorí sa delili s tými millionami.

Bračekovci, už teda pochopíte, odkiaľ istí mungovia berú peniaze na veľkopánske zábavky.

Pri kúpe várpalotského pozemku dobre pochodil aj poslanec Peter Ertsey. Jeho provízia činí polmilliona. Je pravda, že z toho aj iným pomahačom platil, lež on je veľmi spokojný. Zákon o ablegátskej inkompatibilite zabraňuje síce krajinským poslancom prevádzať takéto obchody, mungovia však nehľadia na zákon. Ertsey sa nezradil, že prevede taký obchod, pri ňomž sa krajina poriadne oklame, ani jeho pomocníci nevykričali svetu, že sa s Ertseym deliť budú. Záležitosť táto len náhodou prišla pred verejnosť a Ertsey len teraz žiada proti sebe vyšetrovanie. Načo je tá komédia, keď sú peniazky podelené a keď Ertseyho súd mungovský itak oslobodí.

Takto gazdujú mungovia s krajinskými peniazmi. Takto si dajú zaplatiť to ich vlastenectvo, že Lukácsa a Tiszu nasledujú cez všetky peklá.

Budme svorní, nepravot'me sa.

Nič sa mi tak neprotiví, ako keď sedliaka so sňatým širákom vidím ísť ulicou vedľa židovského fiškála. Človek sa nazdáva, že ten náš krajan, ktorý sa natolko uponižuje pred židovským fiškálom, má daakú vážnu záležitosť od nejž závisí život a smrť. Vykláda rukami, prosí, modlíká. Za každým slovom «pán veľkomožný» a «pán veľkomožný». A horkýže je to vážna záležitosť. Ten náš krajan ani nezbiľal, ani nepodpaloval, ani nebúril proti kráľovi, ani slúžnemu nenadal. Bratia z mokrej štvrte zabávali sa v krčme. Povadili sa. Náš krajan utržil. Tuším mu zaucho vylepili. Lež ani on neostal dlžen, vycapil za to dve. Vyoflinkovaný mu potom nadal. On to veru nenechá na seba uschnúť, aby mu volakto do trulov nadal. Marš za fiškálom. A fiškál nie že by ho von vyhodil z kancelárie. Nie žeby mu povedal: Chlape, nepravot sa. To je hlúposť, čo sa medzi vami stalo. Pomerte sa a netrovte peniaze.

Ba sám fiškál ešte viac nafúka to somárstvo. On sám nahovára sedliaka, aby to tak nenechal.

Prečo to robí? Bo chce odrať hlúpeho človeka. Robí to bez citu, bez svedomia. Celkom chladnokrvne obere toho chudáka o peniaze. A ten chudák zloží širáka pred židovským fiškálom a prosí ho, aby ho zastal, aby mu česť obránil. S hlúposťou, ktorá nenie hodná fajku močky, pochodí všetky forumy. Apelluje proti všetkým výrokom, len aby sa pravota čím dlhšie vliekla, len aby obeť, ktorú do pazúrov dostal čím lepšie drať mohol. A pravoty, ktoré nie sú hodné, aby ich súd pojednával, stoja dakedy ohromné peniaze. Sedliak platí ako najatý. Keď nie, pán fiškál zavesí mu na krky exekúciu alebo pýta od neho vexel. Sedliak potom nespýta sa sám seba: Prečo som sa pravotil? Prečo som krmil peniazmi toho židovského huncúta? Čoby. Ledva, že sa vymoce z jednej pravoty, hľadá príležitosť k druhej. A ide to tak, kým sa dobre neopáli.

Veru je to hrúza, čo sa robí v tých fiškálskych kanceláriach, Židáčkovia a iní trunkusi, ktorí by poriadnym zamestnaním nevedeli si zarobiť kúšтик chleba, ako fiškáli shrňajú každoročne tisíce a tisíce. Zkade? Od koho? Z halien. Z chudobných a neumných ľudí. A tie haleny sú natoľko hlúpe, že sa dajú drať. Pre bársakú maličkosť lietajú za fiškálmi. Behajú po súdoch, nie že by sa pomerili po kresťansky. Čo hľadáš u židovského fiškála? Preto sa pravotiť, že ti otec o päť korún menej poručil, ako tvojmu bratovi? Že susedová sliepka preletela do tvojho dvora? Že ti sused odorol za hrsť zeme?

Takéto maličkosti vyrovnajte si medzi sebou. Načo by sa človek pravotil pre rôzne hlúposti! Keď sa ale musíš pravotiť, s tvojou záležitosťou obráť sa na kancelláriu Katolíckej Ludovej Jednoty, tam sú statoční fiškáli, tí ňa neoderú. Keď osobne pojdeš za nimi do Budapešte, nebude ňa pravota tolko stáť, ako keď ňou poveríš nesvedomitého dráča. Ten ňa obere o peniaze. Nehľadí na to, aby pravdu vyhľadal, lež aby z teba čím viac nazdieral. U nás fiškálistvo je najvýnosnejší stav. Preto sa hrnú za nim židáci. A je tých fiškálov, ani mravcov. V malom mestečku je ich 6—8 a všetci sú bohatí, veď je veľa halien, z tých vytrasú tisíce.

A tie haleny sú také hlúpe, že si radšej od úst odtrhnú, len aby fiškálovi zaplatiť mohli. Muselo by to tak byť? Nie! Dalo by sa vyhnúť mnohým pravotám, keby ľudia boli snášanliví, úprimní, šanobliví a smýšľali po kresťansky. Medzi ľuďmi ale chybuje láska Kristová. Horí v nich pomstva, závisť a nenávisť povzbudzuje ich k trestným výčinom. A koniec koncov je pravota. Žatva pre židovských fiškálov. Nesmieme však zamlčať, že máme také plané zákony, že ony samy núfa ľud ku pravotám. Z čoho že by žili fiškáli, keby to inak bolo? Tu len to pomôže, keď sa ľud nebude pravotiť, keď nebude peniazmi napchávať kadejakých fiškálskych dráčov. Mnohí ľudia zostareli sa bez fiškála, prečo by sme všetci takí neboli? Vláda však nech do života uvede bezplatné súdobníctvo. Nech štát platí fiškálov a nie stránky.

Spravedlivý.

Zadovžaujete predplatiteľov pre «Kresťana!»

Désyho oslobodili!

V záležitosti pravoty, ktorú ministerpredseda Ladislav Lukács zdvíhal proti krajinskému vyslancovi Zoltánovi Désyemu, predseda budapeštanskej trestnej stolice dr. Georg Baloghy v hlavnom pojednávaní 3. júna o 1. hodine vyslovil nasledujúci súdobný výrok:

V mene jeho veličenstva kráľa!

Budapeštanska kráľovska trestná súdna stolica v trestnej záležitosti verejným pomlúvaním obžalovaného Zoltána Désyho po prevedení dokazujúceho pokračovania, po vyslyšení obžaloby a obrany, súdila nasledovne: *Kráľovská súdna stolica Zoltána Désyho*

oslobodila z pod obžaloby proti nemu zdvihutej ako aj jej následkov, ku snášaniu trov trestnej záležitosti ale odsuduje ärar.

Po vyhlásení výroku predseda súdnej stolice prečítal odôvodnenie a zakľúčil hlavné pojednávanie.

Týmto výrokom z pod obžaloby oslobodený je Zoltán Désy, spolu ale aj odsúdený je Ladislav Lukács. Pravda je teda, že z krajinskej pokladnice ukradli 4,800.000 korún, pravda je že mungovská väčšina sohnatá je za tieto ukradené peniaze a konečne aj to je pravda, že Lukács páchal panamy.

Lukács zadakoval i s celou mungovskou vládou.

V mungovskom sneme 4. júna po zahájení zasadnutia ujal sa slova ministerpredseda Lukács a oznámil:

— **Mám česť na vedomie dať, že vláda uzavrela, že zadakuje a oznámi to jeho veličenstvu.**

Alexander Vajda: Je to už najsvrchovanejší čas.

Ladislav Lukács: Navrhujem, aby kým nová vláda vymenovaná nebude, odročené byly zasadnutia snemovne.

Mungovci prijali návrh Lukácsa a žalostne ako z veľkého pohrabu vypratali sa zo zasadnutia.

Prelievanie krvi v mungovskom sneme.

Spojené stránky opozície 4. júna v úplnom počte dostavily sa do parlamentu. Tisza a Lukács vo veľkom strachu parlament obklúčiť dali bakančošmi, husármi a žandármi. Tiszoví drábi, aby ukázali čo vedia, drab menom Gerő bez príčiny porúbal vyslanca opozície Héderváryho. Kedy už rozprášia tú peľ lotrovskú?

B E S E D N I C A.

Zlaté veršiky.

1. Schopným ku všetkému sa stáva,
komu Pán Boh pomoc dáva.
2. V dobrom len ten pevne stojí,
kto sa Boha hnevaf bojí.
3. Kto má v hriechu obľúbenie,
Bohu milým nikdy nenie.
4. Venovaná Bohu mladost,
spôsobí nám večnú radosť.
5. Iná nežli cesta cnosti,
neprivádza ku múdrosti.
6. Čím sa viac kto pokoruje,
tým viac ho Boh povyšuje.

N. Volloy st.

Tri ruže.

Dokoncenie.

Ako dobrá vila predpovedala, Ružana stávala sa každý deň krásnejšou a dosť skoro na desať mil dokola rozhlásená bola jej krása. Jej, ako nevädza modré oči, jej malé červené ústa, ružové lica a krásne, v skrutkoch splývajúce gaštanové vlasy — to všetko dodávalo jej krásy nevidanej. Sama skromná Vaničková bola pyšná, že má dieťa tak neobyčajnej krásy.

Lež hohužiali v srdeci Ruženkyňom s krásou rozvíjala sa márnivosť, z ktorej rodia sa mnohé nepravosti.

Najmilejším zamestnaním krásnej Ruženy bolo: nazeranie sa v zrkadle. Usmievajúc sa, urovnávala si vlasy, z ktorých ani neodložila červenú ružu. Keď dievčatá jej veku konaly už rozličné užitočné práce, Ružena po lúkach trhala len kvety a okrašlovala sa nimi. Doma k ničomu nepriložila ruky, telesná krása

bola jej najdrahším pokladom a preto len o tú dbala. Daromné boly domluvy matkine, daromné i výčitky mladšej sestry a bratov. Myslela, že to robia len zo závidosti.

Keď jej bolo osemnásť rokov, syn bohatých rodičov, ktorého lekári z veľmesta poslali na dobre povetrie k sotaveniu sa po dlhej nemoci, náhodou pristehoval sa do tej obce, kde Vaničková so svojimi deťmi žila.

Ružena často a rada prechádzala sa blízko lesa, kde ju mladý pán z veľmesta dosť skoro po svojom priechode videl. Súc jej krásou očarovaný, pozdravil ju a pustil sa s ňou do reči.

Ružena sa začerveňala a poďakujúc slušne za pozdravenie, chytro odišla. Mladík pohol sa za ňou a vošiel až do ich domu, čo Vaničkovej veľmi lichotilo, že taký pán uponížil sa pod jej strecau. Od toho času dochádzal k ním mladík denne a vňadami Ruženy očarovaný, zabúdol, že je chudobná, požiadal ju o ruku. On nevedel, že popri kráse Ruženy honosif sa môže i s bohatstvom.

Vaničková považovala to za veľké šťastie, že Ružena, dcéra hospodára stať sa má veľkou paňou; a Ružena tešila sa v duchu na drahé šaty a šperky! Že súc bohatou, bude môcť prispieť chudobe, matke, sestre a bratom svojim — to jej ani na mysel neprišlo.

O krátky čas hlučne slávilí sňatok, každý obdivoval krásnu Ruženu; na tomto svete ale všetko sovšedneje, čo v pravde dokonále nenie a trvalej ceny nemá.

Manžel Ružanin pri svojej manželke nenachádzajúc ani dobrotu srdca, ani vynikajúceho ducha, ničoho, čím človek náklonnosť iných vydobyl si môže, prestal dosť skoro korif sa jej krásou.

Naša Ružena ale, keď videla, že jej krásu už zunovali, obrátila zreteľ svoj na zázračný zvonček, čo jej dala vila.

Učinky zázračnej moci zvončeka hneď sa ukázaly, bo jej strýc, ktorý ako chudobný človek pred niekoľko rokami do Ameriky sa vystahoval, zomrel tam bez dietok, poručiac jej všetok nashromazdený majetok ktorý oboášal státisíce.

Teraz už snád zavital blahobyť a spokojnosť do domu Vaničkovej? Veru nie! Ružena-Zelénia zbohatnúc, zabudla na matku, na sestru, bratov a na celú rodinu. Nepamätala na chudbných ani vtedy, keď vydajúc sa za pána z veľmesta, bola najbohatšou paňou celého okolia. Ale bohatstvo neprnieslo jej šťastie a spokojnosť srdca; bo jej manžel široko-ďaleko známy bol ako márnotratiník, aknáhle prišly voľby krajinských vyslancov, hneď vystúpil s programom nie ľudovým-kresťanským, lež bohužial s proorammom tej strany, ktorá sa priznáva ku zásadám: netreba Pána Boha, netreba kráľov, pápeža, biskupov, kňazov atd. — a s takým programom rozumie sa, aj prepadol. A tak majetok Ruženy po čase ztratil sa v židovských krémách.

— Ach ja nešťastná! — narierala často Ružena-Zelénia. — Žiadosť peňazí priviazala ma k tomu márn-

tratníkovi, ktorý zmocniac sa mojho vlastného bohatstva, nakladá so mnou ako so slúžkou. Do akého nešťastia uvalil ma ten dar, ktorý mi dala tá pekná vila. I chytiac zvonček, niekoľko raz zacengala.

— Nešťastia svojho sama si príčinou — ozval sa strieborný hlások. — Súc bohatou, mohla si si svoj majetok náležite využiť a šťastie by zaiste tebe bolo zavítalo. Ešte ale nie je všetko ztratené. Odriekni sa bohatstva, navráť sa ku svojej matke a ja sa o teba i ďalej starať budem.

A čo Belana? Tá si bola dobre povedomou, že od peknej vily dostalo sa jej za odmenu len to, čo sa nehodilo jej sestre a nemohúc teda spoliehať sa ani na krasu, ani na bohatstvo, neoddávala sa márnym snom a všetok čas venovala buď pradeniu na kolovrátku alebo svojmu vzdelaniu sa. Nevyhľadávala spoločnosti, samota bola jej milšou než kriky sveta a predsa o nej ľudia vedeli.

— Vezmite si príklad z Bělany — vravievaly matky dcéram svojim a vedely prečo: bola pilnou, skromnou a dobrého srdca.

Kolovrátok poskytoval jej a matke dostatočnú výživu, (bo otcovský sdedený majetok, dlhami obťažný súdobe bol odpredaný), lež keď táto fažko onemocnela a darebák Ružena nečinne vysedávala, tu pravda chýďa Bělana nemohla toľko vyrobiť, aby obstarala všetko čo pre domácnosť potrebné bolo. Priadla teda dňom i nocou a div divúci: keď jej už snom premožené ruky klesaly a ona kolieskom hýbať prestala, kolovrátok predsa nepostál a ľan ozdobený bielou ružou a stužkou z praslice, sám pofahoval sa do cievky, zatáčajúc sa v ň ň tak tenkú a rovnú, že ani najšikovnejšia pradená nevedela tak pekne priať.

Keď sa Bělana prebudila, myslela, že len na krátko zadriemala a že plná cieвка je výsledok jej pilnosti.

Konečne ako z nemoce vyzdravela matka a aj Ružena, teraz už Maria, vrátila sa domov a k práci navykla, pod ich strechou udomácnily sa blahobyť a spokojnosť.

Keď Bělana mala sedemnášť rokov, hlásilo sa o jej ruku mnoho mladíkov z blízka i z ďaleka, medzi nimi i veľmi zámožní, bo všade rozprávalo sa o jej rozumnosti a poriadnosti. Ona ale nedajúc sa sviest lesku, podala ruku mladíkovi chudobnejšiemu lež pilnému, rozumnému, opravde kresťanského smýšľania, vernému ľudákovi.

Nepriatelia Kresťanskej ľudovej strany smiali sa tomuto jej kroku. ale čas ukázal, že Bělana nepochybila, bo pilnosťou a sporivosťou mladí manželia o niekoľko rokov stali sa zámožnými a časom kúpili si pekný majetok, kde v úplnej spokojnosti blažene žili s matkou a Ruženou. Matka často Mysliac na svoj a staršej dcéry osud, opätne vravievala:

— Nie krása, ani bohatstvo, lež *pracovitosť a šlachetné srdce* sú prameňom pravého šťastia. N. V. st.

Zadovažujte predplatiteľov pre «Kresťana!»

CHYRNÍK.

Jeho excellencia vysokodôst. pán knieža-primas Uhorska a arcibiskup ostrihomský dr. Ján Csernoch ako sme minule sdělili, 7. júna príde do Prešporka a bude hosťom arcikniežata Fridricha. V nedeľu povedie processiu, ku počte nasv. Srdeca Pána Ježiša, súčasťní sa na kongregacionálnych slávnosťach a prijme deputácie mesta, katolíckej autonómnej obce a rozličných korporácií. Konečne bude predsedať na valnom zhromaždení kňazského eucharistického spolku a potom sa vráti do Ostrihoma. V Prešporku najdôstojnejšieho pána knieža-primasa veľmi slávnostne privítajú.

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán biskup dr. August Fischer-Colbrie minulého týždňa na horných stranách stolice zemplénszkej pokračoval v udeľovaní sviatostí birmovania, pri čom cez deň aj tri kázne povedal v maďarskej a slovenskej reči. Osvieteného pána biskupa slávnostne prijali po všetkých obciach, v Homonne hosťom bol grófa Alexandra Andrassyho, v Örmézö pohostila ho grófka Imrichova Széchenyi a v Nagymihályi účastný bol pohostinstva grófa Alexandra Sztárayho. V Homonne osv. pán biskup vydržoval aj processiu Božieho Tela, na ktorej súčasťnili sa: grófska rodina Ándrassyho, Mikuláš Haraszty, miestny a Tomáš Malonyai hlavný slúžny stropkovský. V kostole praemonštratských kňazov slávnosť Božieho Tela odbavovaná bola v nedeľu pod oktávou, z ktorej príležitosti za prítomnosti študujúcej mládeže, gymnázia, reálky a praeparandie sv. omšu slúžil direktor gymnázia dr. Ervin Karsai a slávnostnú kázeň držal Kristian Vass, professor a kňaz praemonštratský. Jozefa Blanár, farára z Göröginye a Ladislava Tellyeszniczky, farára z Örmézö osvietený pán biskup vymenoval za radcov svätej stolice biskupskej a z príležitosti birmovky vlastnoručne odovzdal im červené pásy. *Hernádtihany*: Š. Forray, tunajší rychtár s jeho súdruhmi nákladom 1500 kor. postaviť dal kaplnu, ktorú 29. mája slávnostne posvätil farár a titulárny kanonik Karol Antal.

Z biskupstva spišského. Eduard Haász, farár v spišskom Odorine po dlhej chorobe a pobožom prijatí sv. sviatosti 23. mája zomrel v 48. roku veku svojho a 24. roku svojho kňazstva. Nebohý narodil sa v Spišskej Belej, farárom bol i v Slatvine.

Chýry zo Sária. *Prešov*: Slávnosť Božieho Tela tak vo štvrtok ako v nedeľu pod oktávou odbavovali zvyčajnou pompou a s hlbokou pobožnosťou. Processie viedol praepošt a mestský farár Adalbert Zaborovszky. Kaplán Eranc Paskovits vo farskom kostole držal slávnostnú kázeň. Mandát mestských výborníkov v mestách Prešov, Bardijov a Kisszeben vyprší 1. júla a voľba nových výborov prevedená má byť v najbližšom mesačnom zasadnutí. Katolíci týchto miest majú na tom pracovať, aby do nových výborov vyvolili samých katolíkov a osvedčených privržencov kresťanskej ľudovej strany. Jozef Tahy podžupan sárišskej stolice zvlá-

stnym obežníkom vyzýval obecné vrchnosti, aby sa zaujímali za opustené deti pochádzajúce z nepoctivej lože a v spojení s duchovnými a učiteľmi na tom pracovať, aby také nevinné, nešťastné nemlúvnutka čím skôr dostali otcov. — *Alsósebes*: V slávnostný deň najsvätejšieho srdca Pána Ježiša odbavovaný tu bol veľký odpust, na ktorom z mesta a okolia mnoho ľudu pristúpilo ku sv. sviatostiam. Podobne veľký odpust v tenže deň odbavovaný bol aj v obci Sztanka-Hermány, kde slávnostnú sv. omšu slúžil radca biskupskej sv. stolice a farár zo Szinye Ján Kurimzsky.

Z Liptova. Stoličný výbor liptovskej stolice 19. mája vydržoval svoje riadne jarné zasadnutie, ktoré bolo hromadne navštívené. Hlavným predmetom bola voľba nektorých úradníkov. Za podžupana jednodhlasne vyvolený bol Rudolf Balló doterajší stoličný hlavný notár. Stolčným hlavným notárom stal sa Geza Kossányi a Hlavným slúžnym Mikuláš Mikó. Na uprázdnenú prísadnícku stanicu sirotského súdu hlásili sa dvaja: dr. Pavel Luby a dr. Ladislav Matuška. Vyvolili Matušku s väčšinou niekoľko hlasov. Zaslúhy nebohého podžupana Marcella Joóba zvečnili v zápisnici. Mikuláškeho pravotára dra Emanuela Steinera nadžupan vymenoval za čestného pravotára stoličného.

Chýry zo Spiša. Účastníci umeleckého mlyna v Novej Vsi uzavreli, že účastinná spoločnosť likviduje. Mlyn kupujú majitelia boršódmiškovského a debrecinského štefanovského mlyna. — Matias Jančo žiak VII. triedy tamojšieho evanjelického gymnázia v Kéžmarku pre národnárske poburovanie, podrobený bol disciplinárnemu pokračovaniu. Vytvorili ho zo všetkých škôl krajiny. — Do kapitulskej r. k. učiteľskej pripravovne minister výučby k zkuškam zrelosti za ministerského dozoru vymenoval Franca Robitseka, podsprávca budapešťanského ústredného semeníša. — Veľkolipnícky gr. kat. učiteľ Debrő a folvarský gr. kat. učiteľ Krong pre pohoršlivé chovanie sa preloženi sú do Zemplínska. — Poprádska zahraničná polícia chytila dvoch nebezpečných agentov, ktorí vystaľovalcov na automobiloch vyvážali do poľského Zakopaného. — V spišskobelanských lesoch ostrovid alebo vlk zadusil desať mladých baránkov a vycical im krv. Jedno bolo roztrhané. — Vo Výbornej založiť majú potravný spolok. — V Tatrách nad kúpelami Hági, na takzvanej Prostrednej, knieža Hohenlohe založiť mieni osadu vodných síl s útratami

2 millionov korún. Vodné dielo pri 268 metrovom páde hnať bude turbinu 5000 koňských síl. Vodnu silu Hohenlohe upotrebiť chce ku hnaniu elektrickej železnice stavať sa majúcej k poprádkemu stavu, podobne aj k iným cieľom priemyselným. V Sokovečoch do minulého týždňa bolo 804 kúpeľných hostí a v Tátraszép-laku 688. Naše čarokrásne Vysoké Tatry po Turicách navštívilo 63 budapešťanských žiakov. Žiačky levočskej vyššej dievčenskej školy pred krátkom sdržovali sa v Tatrách.

Nemocnice milosrdných. Provinciál rádu milosrdných bratov Kornel Thuróczy teraz uverejnil zprávu o nemocniciach rádu a ústavoch pre choromyselných z roku 1912. Zpráva ukazuje, že rád koná požehnanú prácu na poli opatrovania chorých. Dľa výkazu v nemocniciach milosrdných bratov v Uhorsku roku 1912. opatrovali súhrnom 16.320 ležiacich chorých a 147.004 chodiacich chorých. V Nemocnici rádu v Budapešti opatrovali 4406 ležiacich a 75.396 chodiacich chorých, v Prešporku 1072 ležiacich a 11.610 chodiacich chorých, v Skalici 138 ležiacich a 645 chodiacich chorých, v Spišskom Podhradí 168 ležiacich a 921 chodiacich chorých atď. V budapešťanskej nemocnici milosrdných dľa náboženstva opatrovali 2872 katolíkov, 601 reformátov, 349 židov, 283 evanjelikov augš. vyzn., 198 gréckokatolíkov, 71 pravoslávnych a 31. unitárov. Tento výkaz ukazuje, že rád nerobí rozdielu medzi chorými. V budapešťanskej nemocnici milosrdných roku 1912. previedli dovedna 2427 operácií.

Na čo sa obracajú katolícke kňazské majetky? Päťkostolský kanonik Jozef Pózsay na sriadenie novej fary v Päťkostoloch složil základinu 200.000 korún. — V tieto dni zosnulý kaločský kanonik a biskup Béla Mayer za svojho života na podporu učiteľských vdov a sirot složil základinu 80.000 korún. — Minister výučby sedmohradskému biskupovi Karolovi Gustávovi Majláth vyslovil vďaky, že behom 15 rokov 27.425 korú obetoval na udržanie školských budovisk a 7500 korún na plat učiteľov v stolici Kisküküllő; podobne poďakoval sa farárovi obce Garamszentmiklós Ludvikovi Gröne, ktorý k vystavným útratám r. k. školy v Garamhidvég prispel so 4000 korunami.

Mrtvola v lese. V dobšinských lesoch našli mrtvolu rábskeho zámočnickeho pomocníka Jozefa Jeneka. Zaiste stal sa obeťou hladu a únavy.

Bieda

vchádza do domu, jakonáhle otee, matka, alebo niektorô z dieťok onemocnie na lámku, hostec alebo na iné bolesti, nemôžu ani pracovať, ani izbu opustiť a musia mať opateru. Máme-li v takýchto prípadoch opravdivý vyzkuseň domáci prostriedok pri ruke tedy môžeme také neduhy zvätsa už v zárodku udusiť, kým je ešte nie pri neskoro. Pravda je to v terajšom čase nie snadno si vybrať ten pravý, z mnohých zo všetkých strán vychvalovaných a starých liekov. Dr. Josef Estmeister, lékar vo Vildenau, p. p. Aspach Innkreis Tirolsko píše, že Fellerov «Elsafluid» pri denne sa vyskytájúciach neduchoch vytečnē služby preukazuje zdraviu. Tiež aj

iný lékar med. Dr. Kittel Praha Kral. Vinohrady píše, že Fellerov «Elsafluid» už od rokov v svojej praxi s výtečným prospechom potrebuje. To neni reklama! Je to skutočna pravda, tento prostriedok je proti rozličným bolesťam dobrý. Mali by ho preto našičitatalia mať vždy pochotove, aby mohla byť pomoc na čas poskytnutá a hovoríme vám tu zo skúsenosti: Svoje zdravie zachováte! Vaše slabosti zmiznú, vaš zrak, nervy, svaly sa zosilnia, Váš spánok sa stane zdravým a vôbec celkom ozdravíte, keď upotrebite pravý Fellerov «Elsafluid». Posluchnite našu radu, zkusťte objednať za 5 kor. franko u lékárniká E. V. Fellera v Stubici, Kostolna-ulica č. 18. (Zahrebská stolica). Aj Fellerove, dávne osvedčenē, prečist'ujúce «Elsapilulky» môžeme proti všeliakým želudkovým ťažobám a k popraveni stolice, čo najlepšie vyzkuseň a spoľahlivý výrobok odporúčať. Lacné sú aj tieto 6 škatuliek len za 4 kor. franko. — — — e.

Zabil svojho ujca. Na detvianských kopaniciach mládenec Ján Nevolný, ktorý pred pár rokami zabil svojho očima, tieto dni napadol svojho ujca Matúša Skučku, ktoreho tak zbil, že nešťastný človek onedlho zomrel.

Horúčosť v Anglicku. Z Londýna sdeľujú, že v celom južnom Anglicku panuje nesmierna horúčosť. V utorok a v stredu mnohi ochoreli od úpalu. Šoför jedného autobusa počas uhaňania ostal zle od úpalu a autobus zastavil jedon cestovateľ.

Sňah. Z Máramaróssigetü sdeľujú, že na holiach minulý týždeň padal sňah a povetrie sa veľmi schladilo.

Rakúsko-uhorský plukovník špehún. Alfred Redl rakúsko-uhorský plukovník generálskeho štábu cez 14 rokov páchal špekúntstvo. Za peniaze Rusku zradzal vojenské tajomstvá nielen Rakúsko-Uhorska lež aj Nemecka. Po odhalení jeho zločinov zastrelil sa vo Viedni. Redl bol pôvodne žid a s tým je všetko povedané.

Mnoho millionov pórov je v koži každého človeka. Preto póry slúžia k dýchaniu kože, môžu však aj rôzne choroby vsiaknuť do ľudského tela. Pri tom aj následkom vlhkosti alebo prechladnutia ľahko sa môžu stať prameňom rozličných neduhov ako sú lámka, pakostnica a iné choroby. Z tohoto vidno, že i kožu treba pečlivo opatrovať. Tomuto cieľu ale najlepšie sdpovedá príjemnej vône, desinfikujúci, boľasti ulavujúci Fellerov Elsa-fluid, ktorého 18 flaštičiek za 5 korún posielajú: V. Eugen Feller, dvorný lekárnik Stubica, Kostolná ulica 18. (Záhreb. st.) — Dľa vlastnej zkušnosti vrele odporúča sa každému čitateľovi.

Hospodár len vtedy môže mať veľkú radosť, keď zožatú hojnú úrodu vymlátiť môže motorovou mlatiackou, pochádzajúcou z motorovej dielne Ludvika Kállayho. Presná adresa: *Ludvika Kállayho* motorová dielňa, *Budapest, VI., Gyár-utca číslo 28.*

Sbierajme liečivé rastliny.

Každý človek, aj ten najmenší dedinský ziačik veľmi dobre vie, že v chotári obce sú také rastliny, za kvet alebo listky ktorých možno utriť peniaze a keď tieto rastliny posbierame, apatekár v meste, fabrikant alebo obchodník, ktorí takéto rastliny skupujú, ich veľmi vďačne kúpia od náš. Tieto liečivé rastliny majú veľmi veľkú cenu, bo veď fabriky z nich dorábajú lieky.

Ku sbieraniu liečivých rastlín ani není sú potrebné daaké zvláštnosti. Liečivé rastliny môžu sbierať dietky miesto toho, aby drahý čas po daromnici mrhaly šantovaním, môžu ich sbierať sklúčení starci a stareny miesto toho, aby so založenými rukami nečinne vysedávali na lavičkách pred domami.

Niektoré liečivé rastliny sú všeobecne známe, ale tu teraz vypočítame tie liečivé rastliny, sbieranie ktorých sa najlepšie vplati. Tieto sú: harmanček, biely slez, rulík, blen, volový chvost, slepý mak, nevädza

(synokvet), bazový kvet, lipový kvet, stračia nôžka, centuria, pelynok, borievky, žihlava, matka rože atď.

Všetky liečivé rastliny vypočítat a opisovať by bola veľmi zdĺhavá práca. Ale kto sa zaujíma za ne, nech sa na dopisnici obráti ku ministerstvu orby, odkiaľ mu na toto pofahujúcu knižočku pošlú úplne zdarma. V tejto knižočke medzi iným možno sa dočítať aj o tom, že sú také famílie v krajine, ktoré cez leto sbieraním liečivých rastlín zarobia do 500—1000 korún: A toto sú také peniaze, ktoré môže zarobiť bársko, komu sa chce robiť.

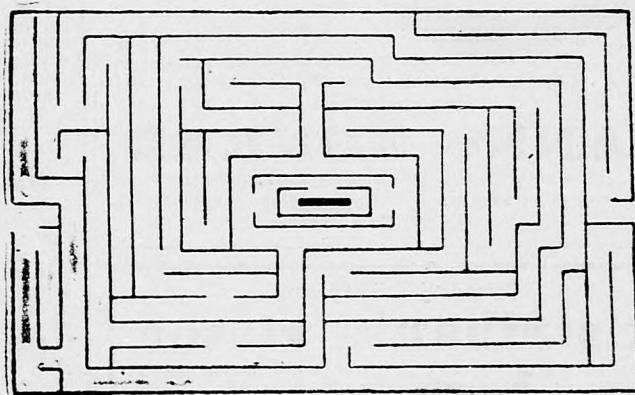
Nová Ves (Igló).

Pochválen Pán Ježiš Kristus! Ctený pán Redaktor! Ráčte prosím uverejniť tento dopis v našom milom «Kresťane».

Mestu Nová Ves zase pribudne jeden verejnosťou užitočný ústav, nakoľko 1. septembra bežiacieho roku otvoria tam domoveň pre učňov. Mestský výbor na ten cieľ odhlasoval zodpovedný dom aj budovnej mestskej podpory 10.000 korún; minister obchodu na sriadenie domovne raz na vždy dá 5000 kor. a na udržanie 5000 korún ročne. Učňovia v domovni dostanú celé zaopatrenie aj zodpovednú výchovu. Predstavenstvo priemyselného sboru pri vyberaní učňov ohľad bude brať na to, aby čím vzdelanejšie deti šli za remeselníkov, bo malý priemysel vyvíňovať sa môže len takým spôsobom a len tak môže očakávať lepšiu budúcnosť. Sprostý remeselník nemôže napredovať. Domoveň vynahradí chce rodičovský dom, rodičia sa teda už nebudú museť obávať o svoje deti. Daj Bože, aby domoveň ta čím dokonálejšie zodpovedala svojim vznešeným cieľom!

Syn priemyselníka.

Hlavylámka.

Blúdna cesta.

Odkazy redakcie.

O. H. T. Budúene. — A. V. St. V tej záležitosti nedá sa ničeho urobiť. — M. U. a V. H. M. Organizujte kresťanskú ľudovú stranu. — J. P. N. Držte sa vždy rovnej cesty. — S. V. P. Predplatok je v poriadku.

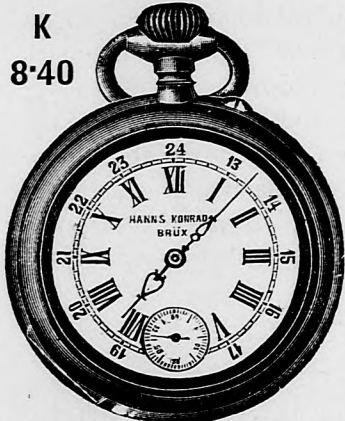

Známo je vôbec,
že len
LUDVIKA KÁLLAI-ho
motorfabrika
Budapest, VI., Gyár-utca 28,

pri úplnej záruke lífruje najchýrnejšie motorlátiace stroje. Po celej krajine pochvalne známym najlepším a najjednoduchším, pôvodným Ludvika Kállai motorov prosíme žiadať obrázkový cenník.

Upozornenie! Ludvika Kállai-ho vychýrenú motorovú fabrikú netreba zameniť s druhými firmami pod menom Kállai.

Lacné dobré strieb. hodinky
ako príležitostné dary pre chlapcov.

K 8-40

No. 4129 echt strieborné remontoar hodinky, so štampilom cis. kr. münzového úradu, s emailovaným číselníkom, s ručičkou sekúnd, presne regulované, s dobrým zátvorom K 8-40. No. 4130 podobné šarmirované hodinky, v lepšom vyhotovení K 9-50. No. 4131 s duplovaným zátvorom K 12-50. — No. 4101 s anker strojom, Roskopf systému K 12-80. — No. 4085. s pôvodným Adler Roskopf strojom K 14-50. — No. 4181 echt strieborné remontoar hodinky s duplovaným vrchnákom, emailovaným číselníkom, 1-a strojom na 15 Rubín kameňoch, s ručičkou sekúnd, presne regulované K 16-50. Všetky hodinky sú náležite vyprobované. Trojročná záruka na písmo. Pošt. dobierkou zasiela prvá dielňa hodín

HANNS KONRAD,
cis. a kráľ. zásielca Brúx, číslo 3337. (Čechy.)
Hlavný cenník so 4000 vyobrazeniami na žiadosť každému posíla sa zdarma a franko.

Opravdový holičský stroj k strihaniu vlasov

s pevnou strunou, pôvodný solingenský fabrikát k regulovaniu na 3, 7 a 10 mm. výšky s dvomi hrebenkami a s náhradnou strunou. — Cena I. čísla 5 K. II. čísla 5.50 K. Ku stroju II. čísla zdarma dám dvojstria britvu k samoholeniu, jestli objednaná ku mne pošle spolu s týmto ohlasom. Objednaná prima

ALEXANDER TAKÁCS
veľkého tovaru obchod
Budapest, 280., Rákóczi-ut 8. NK.
Obrázkový hlavný cenník s 5000 vyobrazením zdarma.

Lacné české perie!

5 kilo nové tmavé driapané 9.60 K, lepšie 12 korún. Biele mäkké, jak páper 18 K, 24 K. Biele ako snáh mäkké jak páper, drapané 30, 36, 42 K. — **Metové posteľe.** A červeného cinovatu 1 dobre naplnená perina aa'eho 1 zpodná perina 130 cm. dlhá 116 cm. široká K 19.—, 12.—, 15.—, 18.—, 2 metre dlhá, 140 cm., široká K 13.—, 15.—, 18.—, 21.—. Poduška 80 cm. dlhá 58 cm. široká K 3.—, 3.50, 4.—, 90 cm. dlhá, 70 cm. široká K 4.50, a 5.50. Krom toho shtovujeme vo veľkosti dla vole. Trojdielovú srstennú matrac na jednu postel K 27.— lepšej kovosti K 33. Zasielky vyše 10 korún franko s poštovou dobierkou. Výmena a navrátenie dovoluje sa pri náhrade porta. **Benedikt Sachsel, Lobes 134. pri Pilsen (Čechy).**

Oznamy prijíma administracia „Krestan“ BUDAPEST Szentkirályi-utca 28.

Najlepší český prameň k objednaníu.
Lacné perie na postel!

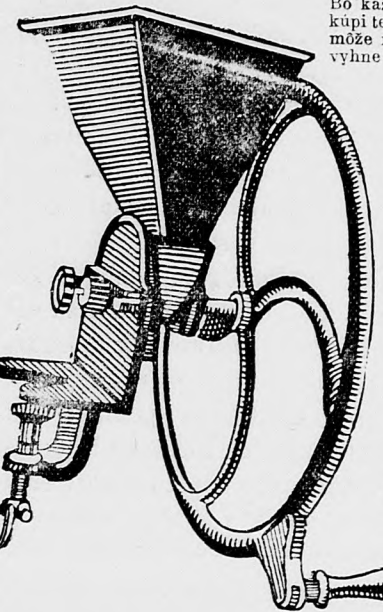

1 kg. sivé dobré drápané 2 K, lepšie 2 koruny 40 hal.; prima pelbiele 2 koruny 80 halierov; biele 4 K, biele páperové 5 K 10 h.; 1 kg veľmi fajne, ako snáh biele, drápané 6 K 40 h., 8 K.; 1 kg. papierie, sivé 6 K, 7 K; biele fajnové 10 K; naj-fajnejšie papierie z prs 12 K, Pri oblednaní 5 kg. franko.

Hotové posteľe
z hustej tkny červeného, modrého, bieleho alebo žltého nankingu, 1 perina, 180 cm. dlhá 120 cm široká s dvomi podhlavkami, každý 80 cm. dlhý, 60 cm široký naplnený novým, sivým, veľmi trvácim mäkým perím 16 K; polpapierie 20 K; papierie 24 K; jednotlivé periny 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; podhlavky 3 K, 3 K 50 h., 4 K. Periny 200 cm. dlhé 140 cm. široké 12 K, 14.70 K, 17.80 K, 21 K. podhlavky 90 cm. dlhé 70 cm. široké 4.50 K, 5 K, 5.20 K, 5.70 K. Spodné periny z pevného vrázkovaného grádlu 180 cm. dlhé, 116 cm. široké 12.80, 14.80 K. Vývez s postovou dobierkou od 12 K počnúc franko. Výmena alebo návrat dovolené. Za nezopovedné návrat peňazi obšírny cenník zdarma a franko.

S. Benisch v Deschenitz č. 826., (Čechy.)

Netreba viac ísť do mlyna!

Bo každý hospodár, ktorý si kúpi tento stroj, vtedy a toľko môže mlieť, koľko potrebuje, vyhne tomu, že by toto melivo bolo horké a mlynárovi tiež nič nemusí platiť, následkom čoho kúpený stroj vyplati sa sám od seba. Na tomto stroji možno mlieť krúpy akejkoľvek fajnosti, bo sa dľa ľubosti regulovať môže. — Cez jednu hodinu možno na ňom somleť 30—40 kgr. kukurice. Smeštia sa doň na ráz 4 litre kukurice. Stroj i s kolesom váži 14 kgr. V hospodárstvach je neoceniteľný. Okrem kukurice možno na ňom mlieť aj jačmeň, raž a žito. Objednať ho možno aj s doposlaním na železničnú stanicu a so zaobalením za 20.— K. Pri objednaní 10.— K. treba poslať. Objednávania vopred prima.

ALEXANDER TAKÁCS BUDAPEST, 280., Rákóczi-ut 8. NK.
Cenník s 5000 vyobrazením na žiadosť posíla sa zdarma.

Prvá dielňa hodin
Hanns Konrad
cis. a kráľ. dvorný zásielca
Brúx 3335. (Čechy)

rozposiela len zcela spoľahlivé hodiny s 3 ročnou zárukou. Dobré vačkové niklové hodinky po K 4-20, 5.—, 7.—. S duplovaným zátvorom K 7-50. V ocelevej zátvore K 5-80. Niklový budíček K 2-90. S číselníkom radiomom osvieteným K 3-30. Budíček s duplovaným zvoncom K 3-80. Stenové kuchynské hodiny v drevenom ráme K 3-20. V porcelánovom zátvore K 5-50. Pečkné rezané kukučkové hodiny K 7-50, 8-50. Miniatur pendle so strunou K 8-50, 12-50. Cez 8 dní chodiace pendle s pondusami K 33-50, 38.— a vyše. V modernej truhlici z orechového dreva K 41.—, 46.— a vyše. Riziko vytvorené. Zámerna povolená, návrat peňazi. — Zasielky bezprostredná na stránky s poštovou dobierkou alebo pri voprednom zastaní obnosu. — Veľký výber každého druhu vačkových hodín, budíčekov, pendlov, hodín na stenu aj celý rok chodiacich naist možno v mojom hlavnom cenníku, ktorý na žiadosť každému posíla sa zdarma a franko.

Najlepšia kosa na svete je

kosa z kanónovej ocele.
Prevysuje všetky fabrikáty.

Tieto kosy rozposielam pri úplnej záruke a poneváž vyhotovené sú z najprvej triedy ocele, za ne berem na seba všemožnú zodpovednosť. S mojimi kosami rýchlo ide robota, bo ľahko režu akukol'vek hrubú slamu. Riziko je vytvorené bo nesodpovedné kosy hneď zamením alebo vrátim peniaze. Ku každej kose zdarma dám 1. kus patent kariku.

70	75	80	85	90	95	100	105	110	cm.
1.80	2.10	2.30	3.35	2.40	2.50	2.60	2.70	2.80	kor.

ALEXANDER TAKÁCS vývozný dom Budapest, 280. Rákóczi-ut 8. N. K.
Cenník s 5000 vyobrazením zdarma.